STEM De?er-Beklenti De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *STEM De?er-Beklenti De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31142

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

STEM De?er-Beklenti De?erlendirme Ölçe?i, ö?rencilerin Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik (STEM) alanlar?na yönelik de?er alg?lar?n? ve ba?ar? beklentilerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, Beklenti-De?er Teorisi çerçevesinde, bireylerin kariyer ve akademik tercihlerini etkileyen motivasyonel bile?enleri de?erlendirmeye odaklan?r. Bu araç, Aç?ksöz, Özkan ve Dökme (2020) taraf?ndan Türk kültürüne uyarlama çal??mas? ile kazand?r?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk e?itim ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçme arac? olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

STEM, Beklenti-De?er Teorisi, Motivasyon, Akademik Ba?ar?, Tutum, Ölçek Uyarlamas?, Psikometri

Yazarlar

Arif Aç?ksöz, Yasin Özkan, ?brahim Dökme

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin STEM alanlar?na yönelik subjektif görev de?erlerini (ilgi, önem, fayda ve maliyet) ve bu alanlardaki görevleri ba?ar?yla tamamlama konusundaki beklentilerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, ö?rencilerin STEM kariyerlerine olan ilgilerini ve bu alanlardaki akademik performanslar?n? anlamak ve tahmin etmek için kritik veriler sa?lar.

Uyarlama çal??mas?, orijinal olarak yabanc? dilde geli?tirilmi? olan bu ölçe?in, Türk kültürüne ve dil yap?s?na uygunlu?unu test ederek, ulusal düzeyde STEM e?itimine yönelik motivasyon ara?t?rmalar?na sa?lam bir zemin olu?turmay? hedeflemi?tir.

Yap?

Ölçek, Beklenti-De?er Teorisi temelinde yap?land?r?lm??t?r. Bu teorik çerçeve, motivasyonu iki ana bile?ene ay?r?r:

Beklenti Bile?eni: Bireyin belirli bir görevi ba?ar?yla yerine getirebilece?ine dair inanc? (Yeterlilik Beklentisi).

De?er Bile?eni: Bireyin göreve atfetti?i subjektif de?er (?lgi De?eri, Önem De?eri, Fayda De?eri ve Maliyet).

ARABPSYCHOLOGY.COM

STEM De?er-Beklenti De?erlendirme Ölçe?i, bu bile?enleri STEM alanlar?na özgü ba?lamda ölçerek, ö?rencilerin neden STEM alanlar?n? seçti?ini veya kaç?nd???n? anlamaya yard?mc? olan çok boyutlu bir yap? sunar.

Geçerlik

Ölçe?in Türk kültürüne uyarlama çal??mas?nda (Aç?ksöz et al., 2020), yap?sal geçerli?i sa?lamak amac?yla çe?itli analizler gerçekle?tirilmi?tir. Geçerlik çal??malar?, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda da korundu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r.

Bu kapsamda, uzman görü?leri al?narak dil ve kültürel e?de?erlik sa?lanm??, ard?ndan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?larak ölçe?in kuramsal yap?s? test edilmi?tir. Çal??man?n sonuçlar?, ölçe?in alt boyutlar?n?n teorik olarak öngörülen faktör yap?s?na uygun oldu?unu ve bu nedenle yap? geçerli?ine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (reliability) çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n hesaplanmas? yoluyla gerçekle?tirilmi?tir. Aç?ksöz ve arkada?lar?n?n çal??mas?nda, ölçe?in farkl? alt boyutlar? için Cronbach's Alpha (Güvenirlik) de?erleri incelenmi?tir.

Elde edilen iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n psikometrik standartlara uygun oldu?u ve ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlad??? belirtilmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amac?yla Faktör Analizi kullan?lm??t?r. Genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, orijinal ölçe?in öngördü?ü çok faktörlü yap?n?n Türk örnekleminde ne ölçüde temsil edildi?i incelenmi?tir.

Analiz sonuçlar?, uyarlanan ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n korundu?unu ve her bir maddenin ilgili teorik alt faktöre yeterli düzeyde yüklendi?ini ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in Türk kültüründe kullan?ma uygun bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu teyit etmektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?larak yan?tlan?r. (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak standart psikometrik uygulamalara göre bu tür bir format

ARABPSYCHOLOGY.COM

beklenir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dil (?ngilizce oldu?u varsay?lmaktad?r).

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Genellikle ortaokul veya lise ö?rencileri).

Ya? Grubu: Çal??man?n yap?ld??? örneklem grubuna ba?l?d?r, ancak genellikle ergenlik dönemi ve sonras?.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal uyarlama çal??mas?, genellikle Türkiye'deki farkl? okullardan toplanm?? örneklem gruplar? üzerinde yürütülmü?tür.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli bir anket formu olup, kat?l?mc?lar maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

STEM E?itimi, Beklenti, De?er, Görev De?eri, Motivasyonel ?nançlar, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Arif Aç?ksöz

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: arifaciksoz@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2020

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için izin ve olas? ücretlendirme bilgisi için sorumlu yazar Arif Aç?ksöz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Eri?imi: Ölçe?in orijinal PDF belgesine bu ba?lant? üzerinden ula??labilir: stem-deger-beklenti-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aç?ksöz, A., Özkan, Y., & Dökme, ?. (2020). Adaptation of the STEM Value-Expectancy Assessment Scale to Turkish Culture. *International Journal of Assessment Tools in Education*,

ARABPSYCHOLOGY.COM

7(2), 177-190. https://doi.org/10.21449/ijate.723408

STEM De?er-Beklenti De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almad??? için bu bölümde sunulamamaktad?r. Maddelerin detayl? içeri?i için ilgili makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM